

Bilaga

Språkförmåga i äldreomsorgen

Språkförmåga enligt GERS B2

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges.
För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Innehåll

Om Språkförmåga utifrån GERS B2	4
Språkförmåga utifrån GERS B2	6
Kompetensområde 1. Förebygga, bevara och förbättra	6
Kompetensområde 2. Bedöma hälsotillståndet	9
Kompetensområde 3. Stödja det dagliga livet	11
Kompetensområde 4. Helhetssyn	13
Kompetensområde 5. Etik och delaktighet	15
Kompetensområde 6. Bemötande	17
Kompetensområde 7. Kommunikation	19
Kompetensområde 8. Samverkan och samarbete	22
Kompetensområde 9. Dokumentation	25
Kompetensområde 10. Anatomi, fysiologi och patofysiologi	26
Kompetensområde 11. Läkemedel	27
Kompetensområde 12. Vårdåtgärder	29
Kompetensområde 13. Hygien i vård och omsorg	31
Kompetensområde 14. Funktionsförmåga och funktionsnedsättningar	33
Kompetensområde 15. Psykisk ohälsa	35
Kompetensområde 17. Äldre med komplexa behov	37
Kompetensområde 18. Måltiden och hälsan	39
Kompetensområde 19. Förflyttningstekniker	41
Kompetensområde 20. Teknik i det dagliga livet	43
Kompetensområde 21. Missbruk och beroende	45
Kompetensområde 22. Risk och riskbeteende	47
Kompetensområde 23. I livets slutskede	48
Kompetensområde 24. Lagar och andra regler	50
Kompetensområde 25. Styrning och organisation	50
Kompetensområde 26. Utveckling på arbetsplatsen	51

Om Språkförmåga utifrån GERS B2

Detta är en bilaga till Socialstyrelsens stöd *Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling*. Innehållet i bilagan ska kunna fungera som ett komplement till stödet och en fördjupning.

Innehållet här är hämtat från GERS, *Gemensam referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning*.¹ I GERS finns något som kallas *deskriptorer*. Det är beskrivningar av eller exempel på språkförmåga på olika nivåer (från A1 till C2). I denna bilaga finns deskriptorer på nivå B2.

Nedan har Socialstyrelsen sammanställt deskriptorer på nivå B2 som är av särskild relevans för de olika kompetensområden² som stödet *Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling* bygger på. De presenteras i tabeller, en för varje kompetensområde. I respektive tabell presenteras deskriptorer som är relevanta för det aktuella kompetensområdet under fyra rubriker: Hörförståelse, Läsförståelse, Muntlig färdighet och Skriftlig färdighet. Många av deskriptorerna är aktuella för flera kompetensområden och återkommer därför i flera av tabellerna. I vissa av kompetensområdena är till exempel Skriftlig färdighet mindre relevant, i de fallen utgår den rubriken.

När Socialstyrelsen tog fram stödet *Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling* gjordes det delvis med hjälp av de deskriptorer som presenteras nedan. Deskriptorerna redovisas också här, eftersom vissa användare av stödet troligen kan ha nytta av eller intresse för även dem – som en fördjupning och ett komplement till stödet som sådant.

Deskriptorerna i GERS är inte framtagna för att användas just i bedömning och utveckling av språkförmåga inom äldreomsorgen.³ Därför är de allmänt hållna i förhållande till arbetet i äldreomsorgen. Det de dock kan tillföra stödet är en mer explicit beskrivning av *nivå* av språkförmåga. Här uttrycks till exempel omfattning och avgränsningar i fråga om språkförmåga på ett tydligare sätt än i det övriga stödet.

För att underlätta för den som vill använda sig av deskriptorerna presenteras de här i kategoriserad form – de är här indelade både utifrån kompetensområde och utifrån form av språkförmåga (dvs. hörförståelse, läsförståelse, muntlig färdighet och skriftlig färdighet).

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/gemensam-europeisk-referensram-for-sprak-gers>.

² Det vill säga de områden som Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor är indelade i.

³ GERS är menat att utgöra en gemensam grund i Europa för att utarbeta kursplaner, läroplaner, examina och läromedel. Den tillhandahåller en omfattande beskrivning av de kunskaper och färdigheter man måste tillägna sig för att kunna kommunicera framgångsrikt på ett visst språk (i den svenska versionen handlar det om svenska språket). Läs mer här: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/gemensam-europeisk-referensram-for-sprak-gers>.

Av den inledande texten till *Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling* framgår att innehållet i stödet ska förstås som *mål att sträva mot* – det är alltså inte en utgångspunkt att all personal har den språkförmåga som anges i stödet vid anställningens början. Det gäller också för innehållet i deskriptorerna nedan: en del av den förmåga som anges i deskriptorerna är sådan som medarbetaren troligen kan utveckla över tid, efter att ha arbetat en tid i äldreomsorgen.

Språkförmåga utifrån GERS B2

Kompetensområde 1. Förebygga, bevara och förbättra

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler. - Kan förstå detaljerade instruktioner på ett tillförlitligt sätt.
Läsförståelse	- Kan läsa med stor självständighet och anpassa lässätt och läshastighet efter olika texter och syften, och använda lämpliga referenskällor selektivt. Har ett stort aktivt ordförråd för läsning, men har ibland vissa problem med mindre vanliga idiom. - Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.

Muntlig färdighet

- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar om varierande ämnen inom sina intresseområden.
- Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel.
- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren.
- Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna.
- Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.
- Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondra parten.
- Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.
- Kan vidarebefordra detaljerad information på ett tillförlitligt sätt.
- Kan ge tydliga detaljerade beskrivningar om hur en procedur ska genomföras.
- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Generellt stor lexikal korrekthet, men viss hopblandning och felaktiga ordval kan förekomma utan att det hindrar kommunikationen.

	- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton. - Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.
--	--

Kompetensområde 2. Bedöma hälsotillståndet

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar och presentationer av en rad olika ämnen med anknytning till sitt intresseområde och utveckla och ge stöd för tankar med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan ge en tydlig, förberedd presentation, ange skäl för eller emot en viss ståndpunkt och förklara fördelar och nackdelar med olika ställningstaganden. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.

- Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten.
- Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.
- Kan sammanställa och rapportera om information och argument ur olika källor.
- Kan inleda ett samtal, ta över ordet när det är lämpligt och vid behov avsluta samtalet, även om detta inte alltid görs så elegant.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar.
- Kan utveckla en tydlig beskrivning eller berättelse, och utveckla och ge stöd för sina huvudpunkter med hjälp av relevanta understödjande fakta och exempel.

Kompetensområde 3. Stödja det dagliga livet

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan ge en tydlig, förberedd presentation, ange skäl för eller emot en viss ståndpunkt och förklara fördelar och nackdelar med olika ställningstaganden. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer

	med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondra parten. - Kan delta aktivt i en rutinmässig och icke-rutinmässig formell diskussion. - Kan sammanfatta en fråga eller ett problem på ett tydligt sätt, spekulera om orsaker och konsekvenser samt väga för- och nackdelar. - Kan vidarebefordra detaljerad information på ett tillförlitligt sätt. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade. - Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar. - Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation. - Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton. - Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt. - Kan utveckla en tydlig beskrivning eller berättelse, och utveckla och ge stöd för sina huvudpunkter med hjälp av relevanta understödjande fakta och exempel.
--	---

Kompetensområde 4. Helhetssyn

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Läsförståelse	- Kan läsa med stor självständighet och anpassa lässätt och läshastighet efter olika texter och syften, och använda lämpliga referenskällor selektivt. Har ett stort aktivt ordförråd för läsning, men har ibland vissa problem med mindre vanliga idiom. - Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar och presentationer av en rad olika ämnen med anknytning till sitt intresseområde och utveckla och ge stöd för tankar med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.

- Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmåstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten.
- Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.
- Kan delta aktivt i en rutinmässig och icke-rutinmässig formell diskussion.
- Kan inleda ett samtal, ta över ordet när det är lämpligt och vid behov avsluta samtalet, även om detta inte alltid görs så elegant.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 5. Etik och delaktighet

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan med lite ansträngning uppfatta mycket av det som sägs runt omkring honom/henne, men kan tycka att det är svårt att delta effektivt i diskussioner med flera modersmålstalare som inte anpassar sitt språk på något sätt. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler. - Kan följa en diskussion om frågor inom hans/hennes område och i detalj förstå vilka punkter talaren anser vara viktiga.
Muntlig färdighet	- Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan redogöra för en ståndpunkt i en aktuell fråga och förklara fördelar och nackdelar med olika ställningstaganden - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna.

- Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.
- Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten.
- Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.
- Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.
- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 6. Bemötande

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar och presentationer av en rad olika ämnen med anknytning till sitt intresseområde och utveckla och ge stöd för tankar med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.

- Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.
- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 7. Kommunikation

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå detaljerade instruktioner på ett tillförlitligt sätt.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar om varierande ämnen inom sina intresseområden. - Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.

- Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten.
- Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.
- Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.
- Kan vidarebefordra detaljerad information på ett tillförlitligt sätt.
- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.

	- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.
Skriftlig färdighet	- Kan skriva tydliga, detaljerade beskrivningar av olika ämnen inom sitt intresseområde.

Kompetensområde 8. Samverkan och samarbete

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan med lite ansträngning uppfatta mycket av det som sägs runt omkring honom/henne, men kan tycka att det är svårt att delta effektivt i diskussioner med flera modersmålstalare som inte anpassar sitt språk på något sätt - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler. - Kan följa en diskussion om frågor inom hans/hennes område och i detalj förstå vilka punkter talaren anser vara viktiga. - Kan förstå detaljerade instruktioner på ett tillförlitligt sätt.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar och presentationer av en rad olika ämnen med anknytning till sitt intresseområde och utveckla och ge stöd för tankar med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel.

- Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel.
- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren.
- Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna.
- Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.
- Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten.
- Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.
- Kan delta aktivt i en rutinmässig och icke-rutinmässig formell diskussion.
- Kan vidarebefordra detaljerad information på ett tillförlitligt sätt.
- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera

	formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar. - Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation - Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar. - Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton. - Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.
Skriftlig färdighet	- Kan skriva tydliga, detaljerade beskrivningar av olika ämnen inom sitt intresseområde. - Kan sammanställa information och argument ur olika källor.

Kompetensområde 9. Dokumentation

Läsförståelse	- Kan läsa med stor självständighet och anpassa lässätt och läshastighet efter olika texter och syften, och använda lämpliga referenskällor selektivt. Har ett stort aktivt ordförråd för läsning, men har ibland vissa problem med mindre vanliga idiom. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.
Skriftlig färdighet	- Kan skriva tydliga, detaljerade texter om flera ämnen med anknytning till sitt intresseområde samt sammanställa och utvärdera information och argument ur olika källor. - Kan skriva en uppsats eller rapport där han/hon argumenterar genomtänkt och lyfter fram viktiga punkter, samt ger relevanta understödjande fakta. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan skriva anteckningar där han/hon förmedlar enkel information av omedelbar betydelse för vänner, tjänsteleverantörer, lärare och andra personer som han/hon möter i vardagen, och kan på ett begripligt sätt få fram det som han/hon anser vara viktigt. - Generellt stor lexikal korrekthet, men viss hopblandning och felaktiga ordval kan förekomma utan att det hindrar kommunikationen. - Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Kan producera helt begriplig och sammanhängande skrift med standardmässig layout och styckeindelning. - Stavning och interpunktion är någorlunda korrekt, men visst inflytande från modersmålet kan förekomma.

Kompetensområde 10. Anatomi, fysiologi och patofysiologi

Muntlig färdighet	- Kan vidarebefordra detaljerad information på ett tillförlitligt sätt. - Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
Skriftlig färdighet	- Generellt stor lexikal korrekthet, men viss hopblandning och felaktiga ordval kan förekomma utan att det hindrar kommunikationen.

Kompetensområde 11. Läkemedel

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.
Muntlig färdighet	- Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan bygga upp en argumentationskedja. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan fungera i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge och upprätthållande av relationer med modersmålstalare blir helt möjligt utan ansträngning för någondera parten. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och

underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.

- Kan delta aktivt i en rutinmässig och icke-rutinmässig formell diskussion.

- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.

- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.

- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.

- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.

- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.

- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.

- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.

- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.

- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 12. Vårdåtgärder

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar om varierande ämnen inom sina intresseområden. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan vidarebefordra detaljerad information på ett tillförlitligt sätt.

- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 13. Hygien i vård och omsorg

Hörförståelse	- Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå långa, komplicerade instruktioner inom sitt område, inbegripet detaljer om omständigheter och varningar, förutsatt att han/hon har möjlighet att läsa om besvärliga passager.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar om varierande ämnen inom sina intresseområden. - Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.

- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan uttrycka sig på ett lämpligt sätt i olika situationer och undvika grova felformuleringar.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 14. Funktionsförmåga och funktionsnedsättningar

Hörförståelse	- Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar om varierande ämnen inom sina intresseområden. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas. - Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt. - Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade. - Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.

	- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation - Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton. - Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.
--	--

Kompetensområde 15. Psykisk ohälsa

Hörförståelse	- Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar om varierande ämnen inom sina intresseområden. - Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument. - Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas. - Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.

- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 17. Äldre med komplexa behov

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan ge tydliga, detaljerade beskrivningar och presentationer av en rad olika ämnen med anknytning till sitt intresseområde och utveckla och ge stöd för tankar med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.

- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 18. Måltiden och hälsan

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler. - Kan följa en diskussion om frågor inom hans/hennes område och i detalj förstå vilka punkter talaren anser vara viktiga.
Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå detaljerade instruktioner på ett tillförlitligt sätt.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas. - Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt. - Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.

- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 19. Förflyttningstekniker

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler. - Kan förstå detaljerade instruktioner på ett tillförlitligt sätt.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas. - Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt. - Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få klara punkter förtydligade. - Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men

luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.

- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.

- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation

- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.

- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 20. Teknik i det dagliga livet

Läsförståelse	- Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer. - Kan förstå detaljerade instruktioner på ett tillförlitligt sätt.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas. - Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt. - Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade. - Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar. - Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation

	- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton. - Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.
Skriftlig färdighet	- Kan skriva tydliga, detaljerade beskrivningar av olika ämnen inom sitt intresseområde.

Kompetensområde 21. Missbruk och beroende

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument. - Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas. - Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.

- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 22. Risk och riskbeteende

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan bygga upp en argumentationskedja. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument. - Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter. - Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning. - Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.

	- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt. - Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade. - Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar. - Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation - Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton. - Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.
--	--

Kompetensområde 23. I livets slutskede

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan förstå meddelanden med både konkret och abstrakt innehåll som framförs på standarddialekt i normal hastighet. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler.
Muntlig färdighet	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren.

- Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna.
- Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur.
- Kan lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter, och kan redogöra för och underbygga åsikter på ett tydligt sätt genom att ge relevanta förklaringar och argument.
- Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.
- Kan inleda, hålla igång och avsluta ett samtal på lämpligt sätt med effektiv turtagning.
- Kan använda standardfraser som "Det är en svår fråga" för att vinna tid och behålla ordet medan han/hon formulerar det som ska sägas.
- Kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt.
- Kan ställa uppföljningsfrågor för att kontrollera om han/hon förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.
- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
- Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd.
- Har tillägnat sig ett tydligt och naturligt uttal och intonation.
- Kan under samtalets gång anpassa sig till förändringar av samtalets inriktning, stil och ton.
- Kan formulera det han/hon vill säga på olika sätt.

Kompetensområde 24. Lagar och andra regler

Läsförståelse	- Kan läsa med stor självständighet och anpassa lässätt och läshastighet efter olika texter och syften, och använda lämpliga referenskällor selektivt. Har ett stort aktivt ordförråd för läsning, men har ibland vissa problem med mindre vanliga idiom. - Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer.
----------------------	---

Kompetensområde 25. Styrning och organisation

Läsförståelse	- Kan läsa med stor självständighet och anpassa lässätt och läshastighet efter olika texter och syften, och använda lämpliga referenskällor selektivt. Har ett stort aktivt ordförråd för läsning, men har ibland vissa problem med mindre vanliga idiom. - Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer.
Muntlig färdighet	- Har ett stort ordförråd inom sitt område och när det gäller de flesta allmänna ämnen. Kan variera formuleringarna för att undvika alltför många upprepningar, men luckor i ordförrådet kan fortfarande leda till tvekan och omformuleringar.
Skriftlig färdighet	- Generellt stor lexikal korrekthet, men viss hopblandning och felaktiga ordval kan förekomma utan att det hindrar kommunikationen.

Kompetensområde 26. Utveckling på arbetsplatsen

Hörförståelse	- Kan förstå huvudpunkterna i innehållsmässigt och språkligt komplext tal som gäller både konkreta och abstrakta ämnen och som framförs på standarddialekt, inbegripet fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. - Kan följa en längre muntlig framställning och komplicerad argumentation under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant och att anförandets inriktning är tydligt markerad. - Kan med lite ansträngning uppfatta mycket av det som sägs runt omkring honom/henne, men kan tycka att det är svårt att delta effektivt i diskussioner med flera modersmålstalare som inte anpassar sitt språk på något sätt. - Kan använda en rad olika strategier för att förstå, t.ex. försöka urskilja huvudpunkterna, och kontrollera förståelse genom att använda kontextuella signaler. - Kan följa en diskussion om frågor inom hans/hennes område och i detalj förstå vilka punkter talaren anser vara viktiga.
Läsförståelse	- Kan läsa med stor självständighet och anpassa lässätt och läshastighet efter olika texter och syften, och använda lämpliga referenskällor selektivt. Har ett stort aktivt ordförråd för läsning, men har ibland vissa problem med mindre vanliga idiom. - Kan snabbt ögna igenom långa och komplicerade texter och lokalisera relevanta detaljer.
Muntlig färdighet	- Kan utveckla ett tydligt resonemang och ganska utförligt utveckla och ge stöd för sina ståndpunkter med hjälp av understödjande detaljer och belysande exempel. - Kan redogöra för en ståndpunkt i en aktuell fråga och förklara fördelar och nackdelar med olika ställningstaganden.

	- Kan presentera meddelanden om de flesta allmänna ämnen så tydligt, flytande och spontant att det inte blir ansträngande eller besvärligt för åhöraren. - Kan planera vad som ska sägas och hur det ska sägas samt bedöma effekten på mottagarna. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Kan uttrycka känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter. - Kan delta aktivt i en rutinmässig och icke-rutinmässig formell diskussion. - Kan hjälpa arbetet framåt genom att uppmäna andra att delta, säga vad de anser etc.
Skriftlig färdighet	- Kan skriva tydliga, detaljerade beskrivningar av olika ämnen inom sitt intresseområde. - Kan skriva en uppsats eller rapport där han/hon argumenterar genomtänkt och lyfter fram viktiga punkter, samt ger relevanta understödjande fakta. - Kan omformulera och omskriva för att täcka luckor i ordförråd och struktur. - Generellt stor lexikal korrekthet, men viss hopblandning och felaktiga ordval kan förekomma utan att det hindrar kommunikationen. - Visar en relativt hög grad av grammatisk behärskning. Gör inga fel som leder till missförstånd. - Stavning och interpunktion är någorlunda korrekt, men visst inflytande från modersmålet kan förekomma.